

TALABALARNING MUSTAQIL ISHLARINI MOODLE TIZIMIDAN FOYDALANIB TASHKIL ETISH METODIKASI

Buranova Maloxat Mirzaaxmadovna

“Ta’limda axborot texnologiyalari”

2-bosqich magistranti

Toshkent davlat pedagogika universiteti

Annotatsiya: Ushbu maqolada talabalarning mustaqil ishlarini Moodle tizimidan foydalanish metodikasi va tizim orqali ularni baholash, talabalar bilan individual va guruh bo’lib ishlash samaradorligi. Talabalarning topshiriqlarini baholash, ular uchun qo’shimcha yo’riqnomadan foydalanish haqida so’z borgan.

Kalit so’zlar: Moodle, e-learning, kompetentsiya, virtual, platforma, viktorina, taqvim, motivatsiya, evrestik xarakter, ixtisoslik, optimal o’zlashtirish, obyektiv.

METHODOLOGY OF ORGANIZATION OF INDEPENDENT WORK OF STUDENTS USING THE MODOD SYSTEM

Buranova Maloxat Mirzaaxmadovna

Information Technology in Education

Second year Master

Tashkent State Pedagogical University

Abstract: This article describes the methodology of using students' independent work using the Moodle system and their evaluation through the system, the effectiveness of individual and group work with students. There was talk of evaluating students' assignments and using additional guidelines for them.

Keywords: Moodle, e-learning, competence, virtual, platform, quiz, calendar, motivation, heuristic character, specialization, optimal mastery, objective.

Oliy ta'limning asosiy maqsadi yuqori malakali kadrlarni tayyorlashga qaratilgan bo'lib, turli ixtisosliklarda turli kasbiy kompetensiyalar shakllansa ham, faol hayotiy pozitsiya, mustaqillik, tashabbuskorlik, moslashuvchanlik va ijodiy fikrlash har qanday ixtisoslikdagi zamonaviy mutaxassisning kasbiy kompetensiyasining muhim tarkibiy qismlari sifatida qaraladi.

Shunday qilib, zamonaviy oliy ta'limning ustuvor vazifalaridan biri yuqori ijodiy salohiyatga ega va texnika va texnologiyaning tez o'zgarishlariga, mehnat sharoitlariga moslasha oladigan, o'z bilimlarini yangilashga va kasbiy saviyasini oshirishga tayyor bo'lgan mutaxassislarni tayyorlashdan iborat.

Talabalarning mustaqil ishi kasbiy ko'nikmalarni rivojlantirishga qaratilgan ta'lim jarayonining ustun shakllaridan biridir. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari va elektron ta'lim platformalarining yangi shakllarini joriy etish nafaqat o'rganishni, balki o'quvchilarning o'ziga xos madaniyatini ham rivojlantirishi shubhasiz.

O'quv materialini optimal o'zlashtirish, o'quvchilarning aqliy qobiliyatlarini rivojlantirish, bilim usullarini o'zlashtirish va o'z-o'zini tarbiyalash ehtiyojini shakllantirish bevosita talabalarda o'z ustida mustaqil ishlash asosida shakllanadi.

Hozirgi vaqtda Moodle virtual o'quv muhitiga asoslangan elektron ta'lim tizimi Moodle (Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment) universitetlarda keng qo'llaniladi, hamkorlikda o'qitish texnologiyalari va birgalikdagi jarayonda o'qitishni tashkil qilish imkonini beradi.

Tizimga kirish uchun birinchi navbatda talaba o'zining login va parolini kiritishi kerak, unga ko'rsatilgan unga o'qituvchi tomonidan. Bu tizim sifatida mustaqil ishlarning bajarilmasligini istisno qilish imkonini beradi. Avtomatik hisob va nazoratni amalga oshiradi.

Talabalarning mustaqil faoliyatining funktsiyalari odatda quyidagilarga bo'linadi:

– o'quv materialini optimal o'zlashtirishga ko'maklashish, auditoriya mashg'ulotlari va mashg'ulotlar davomida egallangan ko'nikma va malakalarni oshirish;

– qo'shimcha bilim va ko'nikmalarni egallash;

– o'quvchilarning uzluksiz o'z-o'zini tarbiyalash, o'z-o'zini rivojlantirish va takomillashtirishga bo'lgan ehtiyojlarini rivojlantirish;

– o'z-o'zini tashkil qilish ko'nikmalarini rivojlantirish;

– mustaqil kasbiy-nazariy, amaliy va tadqiqot faoliyati ko'nikmalarini shakllantirish. Ushbu sohadagi adabiyotlarni tahliliy tahlil qilish ijodiy kasbiy shaxsni shakllantirish muammosi murakkab va ko'p qirrali ekanligini ko'rsatadi.

Hozirgi vaqtda ta'lim muassasalarida o'quvchilarning ta'lim natijasiga yo'naltirilgan mustaqil ishlariga ajratiladigan soatlar miqdorini oshirish tendentsiyasi kuzatilmoqda. O'z navbatida, talabalarning mustaqil ishlarining rolini kuchaytirish talabalarda mustaqil bilim olish va malaka oshirish ko'nikmalarini shakllantirish, uzluksiz o'z-o'zini rivojlantirish va umrbod bilim olishga intilishlarini shakllantirish maqsadida universitetdagi o'quv jarayonini qayta ko'rib chiqishni taqozo etadi.

Talabalarning mustaqil faoliyati tizimi samarali bo'lishi uchun quyidagi talablarga javob berishi kerak:

– mustaqil ishning maqsadga muvofiqligi: mustaqil ishning vazifalari o'qituvchi tomonidan aniq shakllantirilishi va talabalar uchun tushunarli bo'lishi, ya'ni o'quvchilar algoritmi tushunishlari va o'zlashtirishlari kerak. ishni bajarish texnikasini bilish;

- mustaqil ishning maqsadga muvofiqligi: ish talabalarning psixofiziologik va kognitiv imkoniyatlariga mos kelishi kerak va vazifaning murakkablik darajasi asta-sekin o'sib borishi kerak

- mustaqil ishning turli shakllari (yakka tartibdagi, guruhli, frontal) va turlari (kitob bilan ishlash, mashqlar, amaliy va laboratoriya ishlarini bajarish,

kurs ishlari yozish, ma'ruza va referatlar tayyorlash, Internetda yoki elektron o'quv muhitida ishlash))

- mustaqil ishning rivojlantiruvchi tabiati: mustaqil o'quv faoliyati talabalarning bilim qobiliyatini, qaror qabul qilish tashabbusini, ijodiy va tanqidiy fikrlashni rivojlantirishga qaratilgan bo'lishi kerak;

- yuqori motivatsiya darajasi: mustaqil ish uchun topshiriqlar talabalarning o'quv motivatsiyasi darajasini ularning shakllari va uni tashkil qilishda foydalaniladigan tegishli o'quv materiallari tufayli oshirishga qaratilgan bo'lishi kerak; - mustaqil ish uchun topshiriqlarni tanlash va loyihalashda tizimli yondashuv: mazmuni tanlash butun o'quv jarayonining fanlararo aloqadorligi bilan bog'liq;

– ta'limni boshqarish tizimlari (LMS), ijtimoiy tarmoq saytlari (SNS), wiki texnologiyalari kabi zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan (AKT) foydalanish;

– ta'lim jarayonini o'quv-uslubiy ta'minlash: maxsus o'quv-metodik adabiyotlar, shu jumladan an'anaviy bosma materiallar va ularning elektron versiyalari mavjudligi;

– o'quvchilarning ko'p balli bahosini o'z ichiga oluvchi va talabalarning faolligini, o'z vaqtida taqdim etgan ma'ruzalarini, topshiriqlarni yechishda innovatsion va ijodiy yondashuvni hisobga olgan holda qo'shimcha ball beruvchi o'qitishning reyting tizimi;

– mustaqil ish uchun topshiriqlarni topshirish va baholash jadvalining mavjudligi; - taqdim etilgan ish sifatini baholash mezonlari va shkalalarini ishlab chiqish.

Moodle tizimining xususiyatlari:

• bir qator topshiriqlar (tinglash, yozish, o'qish, video tomosha qilish va suratga olish, audio yozib olish)

- grammatika va lugʻat boʻyicha tashqi manbalarga havolalar (BBC Learning English, LearningApps.org, Quizlet, LiveWorksheets.com, Breaking News English)

- onlayn ko'p tanlovli viktorinalar
- jamoa a'zolari bilan muloqot qilish uchun tezkor xabarlar xizmati
- o'qituvchi tomonidan yangilanadigan e'lon tizimi
- Topshiriqlar va viktorinalar uchun onlayn Moodle taqvimini.

Moodle platformasi bo'yicha batafsil yo'riqnoma va individual ish uchun talablarga

topshiriqlar berilgan. Yo'riqnoma shuningdek, talabalarga yordam berish uchun ba'zi asosiy ma'lumotlarni o'z ichiga oladi

Bunda Moodle-ga qanday kirishni, undan foydalanishni va topshiriqlarni bajarishni tushunadilar. Shuningdek, o'qituvchi Microsoft Teams-da talabalar bilan onlayn uchrashish va savollarga javob berishi yoki Moodle-dan foydalanish bilan bog'liq barcha chalkashliklarni bartaraf etishga yordam beradi.

Talabalarning o'quv faoliyatining umumiy tarkibida mustaqil mashg'ulotlarning ulushi har bir semestrda umumiy o'quv vaqtining kamida 50% ni tashkil qiladi. Biroq, muhimligiga qaramay, bu vaqt har doim ham oqilona foydalanilmaydi. Bularning barchasi talabalarning mustaqil ishini tashkil etishning yangi vositalari va usullarini izlash zarurligini ko'rsatadi. Muammoni hal qilish uchun o'qituvchilarga virtual ta'lim platformalari orqali o'quv jarayonini optimallashtirish va takomillashtirish imkonini beradigan axborot-kommunikatsiya texnologiyalari va elektron ta'limni (Oproiu, 2015) joriy etish kerak (Lyashenko & Frolova, 2013). Bunga turli xil o'quv resurslari (Amandu va boshq., 2013), etkazib berish formatlari, shuningdek, bunday muhitda mavjud bo'lishi mumkin bo'lgan o'qitishning yangi shakllarini qo'llash tufayli erishish mumkin (Arkhipova va boshqalar, 2018). Ta'limni boshqarish tizimi (LMS), Moodle o'qituvchilarga talabalarning mustaqil ishini tashkil qilish uchun zarur bo'lgan keng ko'lamli vositalarni taqdim etadi (Ponachugin & Lapygin, 2018).

Moodle tizimida ishlab chiqilgan elektron o'quv kurslari (ETC) o'quv fanlari mavzulari yoki bo'limlari bo'yicha o'quv modullariga tuzilgan interfaol elementlar tizimini tashkil qiladi (Garrison & Vaughan, 2008).

Tizim talabalarning mustaqil ishini kuchaytirish uchun ko'plab afzallik va imkoniyatlarni taqdim etadi:

talabalarni barcha zarur o'quv, ma'lumot va o'quv materiallari bilan ta'minlash; taqdim etilgan ma'lumotlarni vizualizatsiya qilish;

o'qitishning samarali usullari va evristik xarakterdagi vazifalardan keng foydalanish, o'quvchilarning rivojlanishiga hissa qo'shish; kognitiv fazilatlar va o'quv jarayonini individuallashtirish orqali talabalarning mustaqil ishlarini samarali boshqarish. Moodle, shuningdek, talabalarga o'quv natijalarini baholashda samaradorlik va ob'ektivlik bilan tavsiflangan tezkor ma'lumot va maslahat beruvchi fikr-mulohazalarni olish imkonini beradi (Colis & Moonen, 2001).

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak ko'pchilik talabalar LMS Moodle'dan mustaqil ta'lim olish uchun foydalanadilar. Talabalar o'quv va ma'lumotnomalar bo'limlarini foydalanish uchun qulay deb ta'kidlab, ularni mustaqil ravishda o'rganish mumkin bo'lgan topshiriqlarni yanada rivojlantirish zarurligini e'tirof etadilar. Shunday qilib, biz LMS Moodle an'anaviy vositalar bilan solishtirganda talabalarning mustaqil ishlarini tashkil etishning samarali vositasi bo'lib, uning o'zagi individual ta'lim afzalliklari va uslublarini qondirish g'oyasidir, degan xulosaga kelishimiz mumkin. Moodle LMS o'qituvchilari orqali mustaqil talabalar faolligini oshirish qiziqish, motivatsiyani rag'batlantirishi, zamonaviy avlod o'quvchilari sifatida kommunikativ ko'nikmalarni rivojlantirishi mumkin, texnologik bilimga ega, har kuni AT dan foydalanadi. Umuman olganda, talabalarning ushbu texnologiyalardan foydalanish haqidagi tasavvurlari juda ijobiy. Bunday platformalar o'qitish kontekstida joylashtiriladi; ular o'quvchilarning bilim qobiliyatini oshiradi va umuman o'qitish jarayonini takomillashtirish orqali ta'lim sifatini oshiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. International Scientific Forum «National Interest, National Identity and National Security» conference February 2021
2. Yana Gudkova , Svetlana Reznikova, Maria Samoletova, and Elena Sytnikova Southern Federal University, Rostov-on-Don, 344006, Russia
3. Vasilchuk Yu V 2015 Organization of independent work of students in teaching a foreign language using ICT as an example of work in the Moodle system Collection of scientific works: Modern language education: innovations, problems, solutions 80-83 [4]
4. Kuzmina M A 2017 The role of independent work in teaching a foreign language of students of technical university” Bulletin of MSRU. Series: Pedagogics 108-114
5. Ашурова М.М. Роль компетентности учителя в повышении качества образования. Экономика и социум. №9(88)-2021.
6. Юсупова, Г. (2021). Состояние концепций моделирования обучения в системе образования. ЎзМУ ХАБАРЛАРИ ВЕСТНИК НУУЗ, 6(6), 243-246.
7. Юсупова, Г. Ю., Выборнов, С. (2021). «Интерактивные методы профориентационной работы на уроке информатики». innovation in the modern education system, 1(6), 342-349.
8. Юсупова, Г. Ю. (2021). Формирование и подготовка компетентности учителей информатики с использованием ресурсов информационно-образовательной среды. Fizika matematika va informatika, 1(4), 42-49.
9. Yusupova, G. (2021). Model of development of model competences of a future teacher of informatics. Экономика и социум, 9(88), 1022-1031.
10. Юсупова, Г. Ю. (2021). Формирование компетентности у учителей информатики с использованием ресурсов информационно-образовательной среды. Педагогика журналы, 2(2), 56-58.